

**MASARYKOVA UNIVERZITA V BRNĚ
EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA**

POT 1

EKONOMIKA VEŘEJNÉHO SEKTORU

ARMÁDA

Zpracoval: Radek Drobil – VERE

BRNO - BŘEZEN 2005

Úvod

Armáda České republiky je hlavní složkou ozbrojených sil České republiky jejímž hlavním posláním je co nejefektivnější a nejlepší zabezpečení obrany území České republiky. K tomu využívá zásad kolektivní obrany dle článku 5 Washingtonské úmluvy. Je zapojena do integrované vojenské struktury NATO, do systému obranného, operačního a civilního nouzového plánování, do procedurálních a organizačních aspektů jaderných konzultací a do společných cvičení a operací. Dalšími složkami jsou Vojenská kancelář prezidenta republiky a Hradní stráž.

Řízením Armády České republiky je pověřeno Ministerstvo obrany (prostřednictvím generálního štábu), které je ústředním orgánem státní správy pro zabezpečování obrany České republiky. Jako orgán pro zabezpečení obrany se podílí na zpracování návrhu vojenské obranné politiky státu, připravuje koncepci operační přípravy státního území, navrhuje potřebná opatření k zajištění obrany státu vládě České republiky, Radě obrany České republiky a prezidentu České republiky. Kromě dalších povinností souvisejících s obranou státu povolává občany České republiky k plnění branné povinnosti. V rámci evropských bezpečnostních struktur organizuje součinnost s armádami jiných států. Působnost Ministerstva obrany je upravena § 16 zákona 2/1969 Sb. o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy ČSR (ve znění pozdějších předpisů).

Charakteristika dle teorie potřeb a globálního zaměření

Z ekonomického hlediska chápeme potřebu jako pocíťovaný nedostatek určitého statku. V tomto případě můžeme hovořit o **potřebě ochrany území**, na kterém občan žije. Z hlediska blokového členění se jedná o odvětví společenských potřeb. Jelikož není při současné úrovni společnosti možné, aby si jednotlivý občan zajišťoval svou bezpečnost dle této charakteristiky sám, zajišťuje se kolektivně a z jejího zabezpečení nelze nikoho vyloučit. Je tudíž zajišťována ve veřejném zájmu,

který má nadindividuální charakter, a je zajišťována prostřednictvím instituce veřejného sektoru(dle §16 odst.1 a) zákona 2/1969Sb. ve znění pozdějších předpisů zabezpečuje Ministerstvo obrany), která podle tohoto zájmu zaměřuje svoji činnost. Její financování je zajišťováno především z veřejných rozpočtů.

Porovnání rozpočtů na rok 2004 a 2005

Základní ukazatele státního rozpočtu v kapitole Ministerstvo obrany ČR v letech 2004, 2005

A	B	C	D	E	F	G	H
2004	schválen	3394,8	50726	2506	2,02%	869,1	5,8%
2005	schválen	2779,9	52953,2	2920	1,81%	908,4	5,8%

- A rok
- B schválený rozpočet
- C příjmy kapitoly MO (v mil. Kč)
- D výdaje kapitoly MO (v mil. Kč)
- E hrubý domácí produkt (v mld. Kč)
- F podíl výdajů kapitoly MO na HDP
- G výdaje státního rozpočtu ČR (v mld. Kč)
- H podíl výdajů kapitoly MO na výdajích státního rozpočtu

Rozpočet na obranu je politickým rozhodnutím, ovlivněným požadavky kladenými na Armádu České republiky členstvím vyplývajícím z mezinárodních smluv. Z předchozího srovnání je zřejmé, že podíl výhledu výdajů kapitoly Ministerstva obrany na hrubém domácím produktu (HDP) České republiky oproti schválenému rozpočtu pro rok 2004 je nižší, zatímco podíl výhledu výdajů kapitoly Ministerstva obrany na celkových výdajích státního rozpočtu zůstává nezměněn. Tento rozpočet je ovlivněn zejména realizací reformy ozbrojených sil České republiky, která má proběhnout v několika etapách (celkem čtyři etapy od roku 2002 do roku 2012). V současnosti započala druhá etapa reformy, jejímž cílem je dosažení počátečních operačních schopností armády po zavedení plné profesionalizace. Dále probíhá modernizace ozbrojených sil, kterou jsou realizovány nákupy například

nových tanků T-72 M4 CZ, přístroje pro noční vidění 2. generace pro BVP-2 a pro ruční zbraně. Dále sledovací zařízení systému Věra S/M a další zařízení, s nimiž jsou spojeny výběrová řízení, jejichž úkolem je efektivním způsobem nakládat s prostředky určenými pro obranu státu a bezpečnosti jeho občanů. Jedním z nejvíce medializovaných kauz nedávné minulosti můžeme připomenout jednání Ministerstva obrany o vyzbrojení Armády České republiky bojovými nadzvukovými letouny.

Pracovní činitelé a faktory efektivnosti

Určení důležitosti pracovních činitelů odvětví obrany je relativně jednodušší než stanovení výkonů a z nich plynoucích užitků. Nejdůležitějším ze základních činitelů je hmotný a nehmotný investiční majetek, který je předpokladem pro rozvoj a udržitelný výkon daného sektoru, následuje materiál a mzdy, značící a zabezpečující danou úroveň výkonu, závisícího na lidském potenciálu, neboť se odtud odvíjí motivační prvky pro kvalitu a profesionalitu. Dále potom energie, která se prolíná všemi odvětvími veřejného sektoru jako nezbytný pracovní činitel. Míra těchto činitelů je však ovlivňována různými vlivy. Pomineme-li působení tendence k neefektivnosti, která je charakteristická pro neziskový (netržní) sektor (pro veřejný sektor zejména), působí zde vlivy jež mají za následek ovlivnění velikosti a struktury tohoto sektoru. V našich podmínkách jsou to zejména vlivy ekonomické a politické. Čím je například daná země ekonomicky silnější, tím větší díl peněžních prostředků může vynaložit k zajištění obrany. Faktorem ovlivňujícím vnitřní chod sektoru může být například vhodné uspořádání struktury řízení, kdy je jasně stanovena koordinace jednotlivých složek. Odtud plyne i vymezení výkonů a stanovení z něj plynoucích užitků. Pro příklad uvedeme užitek záchrany občanů před účinky živelných katastrof, prostřednictvím sil armády zapojených do integrovaného záchranného systému. Díky materiálně zabezpečené, kvalitně připravené a vhodně řízené organizaci dochází k uspokojení potřeby občana ochrany území a života, která je následně měřitelná prostřednictvím statistických nástrojů ekonomiky. Dále například kvalitní reprezentací při zahraničních misích, či operacích vzrůstá prestiž Armády České republiky a tím následně možnost zahraničních investic. Toto je ovlivněno i kvalifikací a motivací příslušníků armády a z nich plynoucí iniciativy.

Z těchto důvodů je dle mého názoru nejdůležitějším nástrojem řízení veřejná volba, neboť ostatní nástroje jsou ovlivňovány, či nějakým způsobem tuto volbu ovlivňují. Hnací silou tohoto systému je veřejný zájem, který sleduje politik aby na pomyslném politickém trhu oslovil co nejvíce potencionálních voličů. Následně je to opět politik, který svým rozhodnutím ovlivňuje dění ve veřejné správě.

Použité zdroje:

- internetové stránky www.army.cz
- VEŘEJNÁ EKONOMIE pro školu i praxi, Doc. Ing. Yvonne Strecková, CSc., JUDr. Ivan Malý, CSc. a kol.
- Ekonomika veřejného sektoru, Doc. Ing. Jaroslav Rektořík, CSc. a kol